



5. SINIF

OKUMA BECERİLERİ
METİN VE SORULARI



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

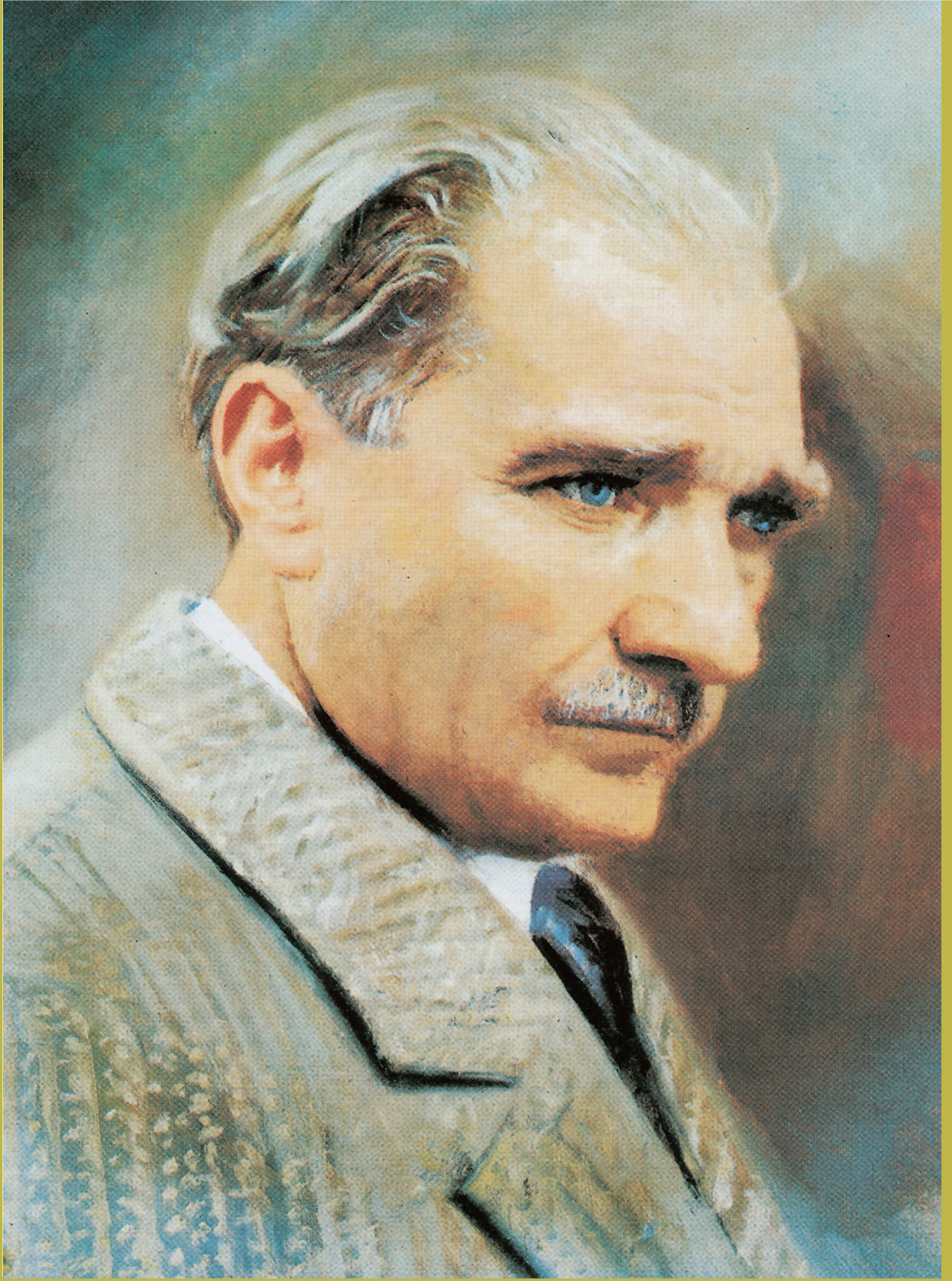
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk



MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

HAYAL GÜCÜYLE GELECEĞE YÖN VEREN BİR YAZAR JULES VERNE

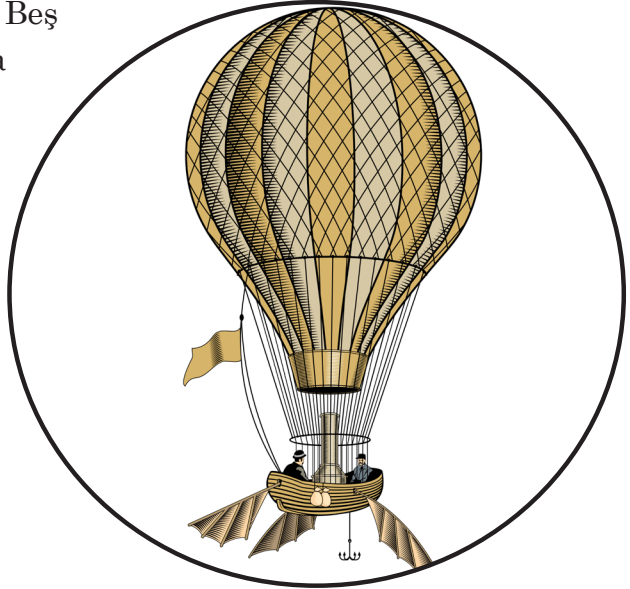


Jules Verne (Jül Vern) 1828-1905 yılları arasında yaşamış Fransız bir yazardır. Verne, ilk bilim kurgu romanı yazarlarından biri hatta kimilerine göre, bilim kurgu edebiyatının yaratıcısıdır.

Jules Verne'in yazmaya olan ilgisi çok küçük yaşlarda, ilkokul yıllarında, başladı. O dönemlerde kısa öyküler ve şiirler yazıyordu. 1847 yılında üniversite çağına geldiğinde, baba mesleğini devam ettirmek üzere hukuk okumak için doğup büyüdüğü Nantes kentinden ayrıldı ve Paris'e gitti. Bu arada yazmayı sürdüren Verne, Paris'te tiyatro oyunu yazarlığına da başladı.

Üniversiteyi bitirdikten sonra bir yandan mesleğini devam ettirdi bir yandan da çok sayıda tiyatro oyunu ve operet (eğlenceli, hafif konulu, içinde bestesiz konuşmalar bulunan sahne eseri) kaleme aldı.

Verne'in ilk romanı olan "Balonla Beş Hafta" 1863 yılında yayımlandı. Orta Afrika üzerinde balonla yapılan bir yolculuğu konu edinen bu roman, kısa sürede büyük bir başarı kazandı. Bunun üzerine Verne, sürdürdüğü diğer işleri bırakarak kendini yazarlığa verdi.



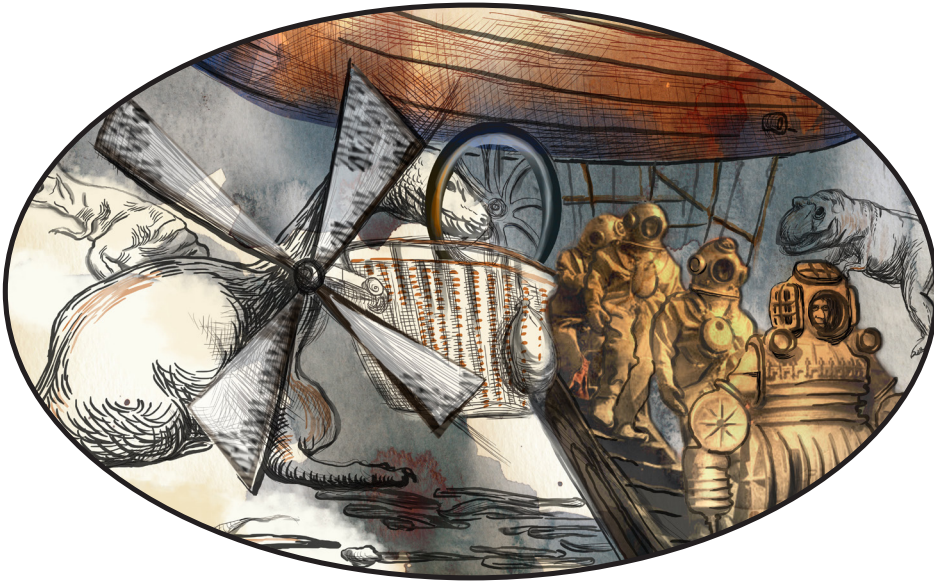


v e

Balonla Beş Hafta'dan başka, Jules Verne'in büyük başarılar yakalayan pek çok romanı var. 1864'te "Dünya'nın Merkezine Yolculuk", 1865'te "Ay'a Yolculuk", 1870'te "Denizler Altında Yirmi Bin Fersah" ve 1873'te yayımlanan "Seksen Günde Dünya Gezisi" yazarın en bilinen romanları arasında yer alıyor. Yazarın romanları pek çok dile çevrildi filmleştirildi.

Jules Verne'in romanlarında, yazıldıkları zamanın teknolojisiyle yapılamayan çok sayıda hayal ürünü öge yer alır. Ancak sürekli gazete ve kitap okuyan, bilimsel alanlarda yapılan araştırmaları takip eden Verne, romanlarında yer verdiği öğelerin bilimsel bir temele oturmasına da özen gösterir. Bu nedenle yazar kimilerince de bir bilim ve teknoloji yazarı olarak adlandırılır.

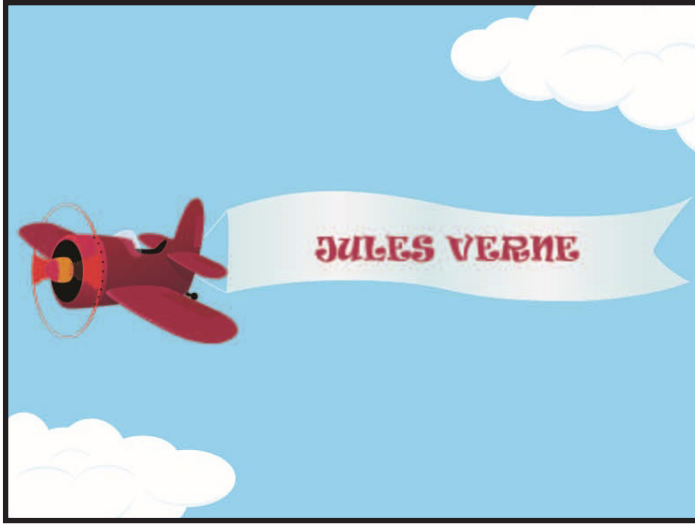
Jules Verne, "Seksen Günde Dünya Gezisi" adlı romanında "Bir insan bir şey hayal edebiliyorsa başka bir insan bunu gerçeğe dönüştürebilir." diyordu. Onun bu sözü bazı roman ve öyküleriyle de hayat buldu. Yazdıklarında geçen ve o dönemde uygulamanın çok mümkün olmadığı çeşitli teknolojiler yıllar sonra gerçek oldu. İşte size Jules Verne'in bazı romanlarından ve öykülerinden o dönemin teknolojisinin ötesinde ayrıntılar:



Jules Verne'in 1865 yılında yayımlanan "Ay'a Yolculuk" romanında kahramanlar mermi benzeri bir uzay aracıyla Ay'a gitmek üzere bir yolculuğa çıkarlar. Ancak Ay'ı incelemek üzere tasarlanan ilk uzay aracı romandan neredeyse yüz yıl sonra fırlatıldı. Bu, 1958 yılında Ay'a gitmek üzere fırlatılan ancak fırlatıldıktan kısa süre sonra patlayan "Pioneer 0" adlı uzay aracıydı. Ay'a insanlı ilk yolculuksa bundan yaklaşık on yıl sonra, 1969 yılında gerçekleşti.

"Denizler Altında Yirmi Bin Fersah" adlı romanında ise elektrik motoruyla çalışan bir denizaltıyla çıkılan yolculuğu anlatır. Ancak o yıllarda bu tür denizaltılar henüz yapılmamıştı. Elektrik motoruyla çalışan denizaltı denemeleri 1880'lerde başladı. İlk denemeler başarılı olmadı. Elektrik motoruyla çalışan ilk denizaltı romandan yaklaşık yirmi yıl sonra 1887 yılında yapıldı.

Yazar 1889 yılında, kısa bir öyküde, gökyüzüne yazı yazılarak reklam yapılabileceğinden bahsetti. Bu yazıların bir kentteki hatta bir ülkedeki



çok sayıda insan tarafından aynı anda görülebileceğini düşündü. Benzer bir şey ilk kez Verne'in öyküsünden yaklaşık yirmi beş yıl sonra, 1915'te gerçekleşti. ABD'nin San Francisco kentinde bir festivalde Lincoln Beachey (Linkoln Biçi) adlı Amerikalı pilot, üzerinde soyadının yazılı olduğu bir uçakla uçtu. Günümüzde uçakların

arkalarında bıraktıkları özel bir dumanla gökyüzünde şekiller ya da yazılar oluşturmasıyla da gökyüzü reklamcılığı yapılıyor.

Jules Verne 1889 yılındaki aynı öyküsünde gazete haberciliğine alternatif olarak haberlerin, insanlara haberciler ve devlet adamları tarafından sözlü şekilde aktarılabilceğini yazdı. Bu tarihten yaklaşık otuz yıl sonra ilk kez haberler insanlara gazete dışında bir iletişim aracıyla, radyoyla, aktarılabilir. Televizyondan haber yayını ise radyodakinden yaklaşık otuz yıl sonra, ancak 1947 yılında gerçekleşti.

Kübra Kara, Bilim Çocuk, TÜBİTAK, Nisan 2017
(5. sınıf seviyesine uygun şekilde düzenlenmiştir.)

SORULAR

1. Jules Verne doğup büyüdüğü Nantes kentinden neden ayrılmıştır? Yazınız.

2. Metne göre Jules Verne hangi alanla ilgili eser vermemiştir?

- A. Şiir
B. Bilim kurgu romanı
C. Operet
D. Hukuk

3. Jules Verne sadece yazarlık işiyle ilgilenmeye ne zaman başlamıştır? Yazınız.

4. Hangi kitaplar Jules Verne'in eserlerindedir?

Uygun olan bütün seçenekleri işaretleyiniz.

- Denizler Altında Yirmi Bin Fersah
- Balonla Beş Hafta
- İki Şehrin Hikâyesi
- Dünya'nın Merkezine Yolculuk
- Fareler ve İnsanlar
- Ay'a Yolculuk

5. Jules Verne, bazıları tarafından neden bilim ve teknoloji yazarı olarak adlandırılmıştır? Yazınız.

6. Jules Verne, "Seksen Günde Dünya Gezisi" adlı romanında "Bir insan bir şey hayal edebiliyorsa başka bir insan bunu gerçeğe dönüştürebilir." diyordu.

Yazar, bu sözle ne anlatmak istemiştir? Yazınız.

7. Metinde, Jules Verne'in bazı romanlarından ve öykülerinden o dönemin teknolojisinin ötesinde ayrıntılara yer verilmiştir. Buna göre, tabloda boş bırakılan yerlere uygun ifadeleri yazınız.

Jules Verne'in Roman ve Öykülerindeki Teknolojik Ayrıntılar	Jules Verne'in Eserlerindeki Teknolojik Ayrıntılarla Gerçek Hayatta Karşılaşılması
Yazarın, 1889 yılında yazdığı kısa öyküsünde gökyüzüne yazı yazılarak reklam yapılabileceğinden bahsetmesi	
	Ay'ı incelemek üzere tasarlanan ilk uzay aracının romandan neredeyse yüz yıl sonra fırlatılması /1958 yılında, "Pioneer 0" adlı uzay aracının Ay'a gitmek üzere fırlatılması
Jules Verne'in, 1889 yılındaki öyküsünde gazete haberciliğine alternatif olarak haberlerin, insanlara haberciler ve devlet adamları tarafından sözlü şekilde aktarılabilceğini yazması	
	Elektrik motoruyla çalışan ilk denizaltıların romandan yaklaşık yirmi yıl sonra yapılması

8. Siz Jules Verne'in yerinde olsaydınız yazacağınız bir hikâyede daha önce hiç yapılmamış, zamanın ötesinde nasıl bir buluşa yer verirdiniz? Yazınız.





5. SINIF

OKUMA BECERİLERİ
METİN VE SORULARI